

Oplegnotitie werksessie gemeenteraad 16-09-2026 Omgevingsprogramma Kust

Doel notitie

In deze notitie wordt toegelicht wat het doel en de opzet zijn van de consulterende sessie met de Commissie BME op 16 september in het kader van het Omgevingsprogramma Kust. Daarnaast worden enkele belangrijke procesmatige en inhoudelijke aandachtspunten beschreven die van belang zijn voor de context en het verloop van de sessie.

Aanleiding

De huidige Strandnota 2022–2026 loopt eind 2026 af. Sinds de vaststelling van deze nota in 2021 hebben zich diverse maatschappelijke, ruimtelijke en beleidsmatige ontwikkelingen voorgedaan die vragen om actualisatie van het beleid. Uitdagingen en kansen op het gebied van kustveiligheid, zeespiegelstijging, natuur en landschap, leefbaarheid, economie, recreatie, toerisme en duurzaam ondernemen vragen om een toekomstbestendige aanpak. Daarnaast vraagt de invoering van de Omgevingswet om een nieuwe manier van werken en beleidsvorming. Het College heeft daarom eind 2025 opdracht gegeven om de strandnota te actualiseren.

Gemeenteraad

De gemeenteraad is in februari 2026 geïnformeerd over het proces van de herziening van de Strandnota via een raadsinformatiebrief, waarbij de startnotitie voor de herziening als bijlage is meegestuurd. Op 1 juli 2026 heeft vervolgens een informerende sessie plaatsgevonden tijdens de Commissie BME. Tijdens deze sessie zijn de raadsleden meegenomen in de actuele stand van zaken. De sessie had uitsluitend een informeren karakter: raadsleden konden verduidelijkende vragen stellen, maar geen inhoudelijke meningen of input meegeven.

Doel van de sessie op 16 september

In vervolg op de informerende sessie van 1 juli vindt op 16 september een inputsessie plaats met de Commissie BME. De sessie heeft een consulterend karakter. De raadsleden worden meegenomen in de eerste contouren van het Omgevingsprogramma Kust en de belangrijkste inhoudelijke aandachtspunten. Ook worden de overkoepelende resultaten van de participatie onder inwoners en bezoekers gepresenteerd. Vervolgens wordt de raad gevraagd om aandachtspunten, wensen en overwegingen mee te geven voor de verdere uitwerking van het Omgevingsprogramma.

De sessie is nadrukkelijk niet besluitvormend. Het doel is om de raad vroegtijdig bij de beleidsvorming te betrekken en de opgehaalde input te benutten bij de verdere uitwerking van het programma.

Daarbij wordt benadrukt dat de input van de raad onderdeel is van het bredere geheel aan input dat in het proces is opgehaald. De input van de raad wordt integraal afgewogen in samenhang met de inbreng van stakeholders, kaderstellende partijen (waaronder andere overheden) en interne

gemeentelijke afdelingen. Op basis hiervan wordt een zorgvuldige afweging gemaakt, onder andere in relatie tot de opgaven langs de kust en de geldende wettelijke kaders op lokaal, regionaal en nationaal niveau.

De sessie start met een centrale presentatie. Vervolgens wordt de input plenair opgehaald. Aan het einde van de sessie wordt stilgestaan bij het vervolg van het proces.

Context Omgevingsprogramma

De actualisatie van het beleid kent een aantal belangrijke verschillen ten opzichte van de Strandnota 2022-2026:

- Vorm: er wordt geen nieuwe Strandnota opgesteld, maar een Omgevingsprogramma Kust. Dit past binnen het stelsel van de Omgevingswet. Het Omgevingsprogramma Kust sluit aan op – en vormt een gebiedsgerichte uitwerking van – de Omgevingsvisie Noordwijk 2.0.
- Looptijd: conform de Omgevingswet kent het Omgevingsprogramma geen vaste looptijd of eindtermijn en blijft het van kracht totdat actualisatie nodig is. Dit is een wijziging ten opzichte van eerdere strandnota's, die voor vaste periodes van vijf jaar werden vastgesteld (bijvoorbeeld 2015–2021, 2022–2026). Door deze werkwijze wordt het Omgevingsprogramma uitsluitend geactualiseerd wanneer daar inhoudelijk aanleiding voor is, en niet enkel omdat een vooraf vastgestelde termijn is verstreken. Bovendien biedt deze aanpak flexibiliteit voor zowel de gemeente als voor betrokken stakeholders, doordat het programma kan inspelen op nieuwe ontwikkelingen en veranderende omstandigheden. Indien actualisatie noodzakelijk blijkt, wordt een integrale evaluatie uitgevoerd waarbij zowel interne als externe stakeholders worden betrokken. Het actualisatieproces wordt tijdig aangekondigd en hierover wordt helder gecommuniceerd.
- Plangebied: waar de voorgaande strandnota alleen betrekking had op het strand (vloedlijn tot duinvoet), heeft het Omgevingsprogramma Kust betrekking op het strand, de toegangspaden en de achterliggende duinen. De aanleiding voor deze aanpassing is dat de duingebieden in de voorgaande strandnota's buiten de reikwijdte vielen en daardoor niet altijd expliciet onderdeel waren van het gemeentelijk beleidskader. Hoewel het bestemmingsplan wel van toepassing was op deze gebieden, ontbrak vanuit gemeentelijk oogpunt een volledig dekkend beleidsoverzicht voor het gehele kustgebied. Door nu zowel de strand- als duingebieden integraal op te nemen, ontstaat een gebiedsdekkend Omgevingsprogramma. U vindt de afbakening van het plangebied in **bijlage 1** onderaan deze notitie.

Waar staan we nu?

Het opstellen van het Omgevingsprogramma gebeurt via een zorgvuldig en transparant proces. Sinds de start van het traject is een brede verkenning uitgevoerd. Daarbij zijn relevante beleidskaders geïnventariseerd, gesprekken gevoerd met interne gemeentelijke afdelingen en externe kaderstellende partijen (mede-overheden) en zes stakeholdersessies georganiseerd met onder meer ondernemers, natuurorganisaties, sportverenigingen, hulpdiensten en strandpaviljoenhouders. Daarnaast zijn inwoners en bezoekers betrokken via een online vragenlijst. Hierop zijn 1678 reacties ontvangen.

De opgehaalde informatie wordt momenteel verwerkt in een concept-Omgevingsprogramma. Voordat deze conceptversie verder wordt uitgewerkt, willen we de gemeenteraad in de gelegenheid stellen om aandachtspunten, wensen en ideeën mee te geven.

Waar vragen wij input op?

De raad wordt gevraagd mee te denken over de volgende twee onderdelen:

1. De visie op het kustgebied

Welke ambities en uitgangspunten zouden volgens u richtinggevend moeten zijn voor de ontwikkeling van de Noordwijkse kust in de komende jaren? Zie hiervoor ook de conceptopzet van het Omgevingsprogramma in **bijlage 2** van deze notitie. De inhoudelijke aandachtspunten die relevant zijn voor de visie op het kustgebied en die onder andere uit de participatie met stakeholders, kaderstellende partijen, gemeentelijke afdelingen, inwoners en bezoekers naar voren zijn gekomen, zijn opgenomen in **bijlage 3**.

2. De beleidsuitwerking

Zijn er onderwerpen binnen het kustgebied waarvoor u specifieke aandachtspunten, kansen of zorgen ziet? U kunt hiervoor de conceptindeling van de beleidsonderwerpen benutten, die is opgenomen in **bijlage 4** onderaan dit document.

Waar vragen wij rekening mee te houden?

Bij het meegeven van input vragen wij rekening te houden met een aantal belangrijke randvoorwaarden:

- Wettelijke en beleidsmatige kaders

Voor het kustgebied gelden diverse nationale, provinciale en lokale (wettelijke) regels en beleidskaders. Op onderdelen heeft de gemeente beperkte beleidsvrijheid en moet rekening worden gehouden met onder meer natuurwetgeving, waterveiligheid en regelgeving van andere overheden. U vindt een overzicht van deze relevante kaders in bijlage 5 onderaan deze notitie.

- Grondeigendom en beheer

Het kustgebied is niet volledig in eigendom of beheer van de gemeente. Rijkswaterstaat, het Hoogheemraadschap van Rijnland, Staatsbosbeheer en andere partijen hebben eveneens verantwoordelijkheden binnen het gebied. Realisatie van ambities vraagt daarom om samenwerking met deze partners. U vindt een kaart met grondeigendom van het gebied in separaat bijgevoegde bijlage 6.

- Reikwijdte van het Omgevingsprogramma

Het Omgevingsprogramma richt zich op het strand, de duinen en de directe kustzone. De boulevards en het bredere parkeer- en mobiliteitsbeleid vallen buiten de directe reikwijdte van dit programma, omdat hiervoor afzonderlijke beleids- en uitvoeringstrajecten lopen. Deze onderwerpen worden waar nodig wel betrokken bij de visie en de samenhang tussen de verschillende beleidsvelden.

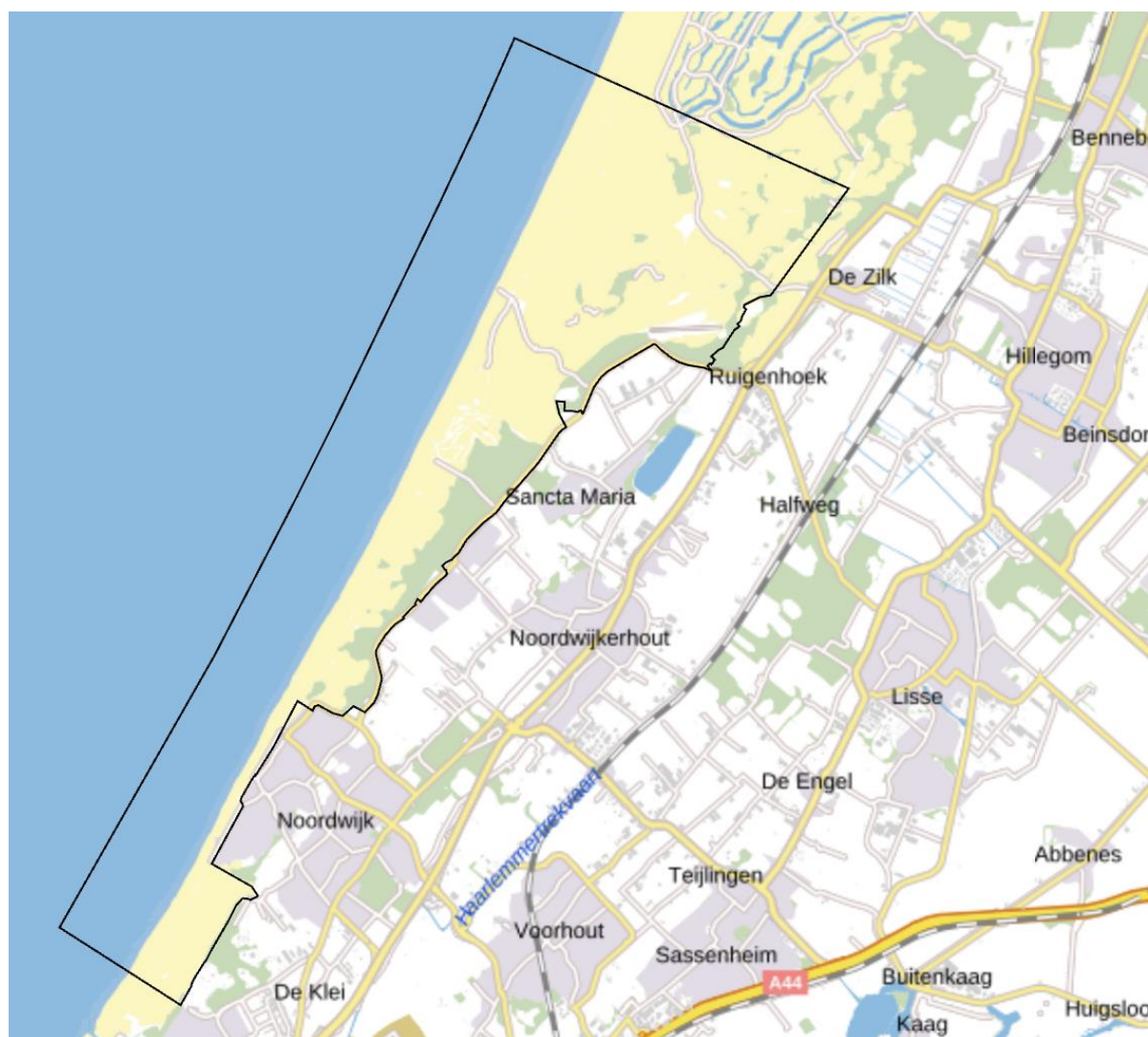
Vervolg: hoe gaan we verder na deze sessie?

De input uit deze sessie wordt, samen met de resultaten van de overige gesprekken met kaderstellende partijen en interne gemeentelijke afdelingen en de participatie met stakeholders, inwoners en bezoekers, verwerkt in de conceptversie van het Omgevingsprogramma Kust. Deze conceptversie wordt vervolgens ter bespreking aan het nieuwe college van B&W voorgelegd.

Na goedkeuring door het college wordt de eindconceptversie ter inzage gelegd. Stakeholders krijgen in deze fase opnieuw de gelegenheid om te reageren, ditmaal niet via een open gesprek zoals tijdens de eerdere stakeholdersessies, maar schriftelijk door het indienen van een zienswijze. Ook raadsleden kunnen in deze fase zienswijzen indienen.

De ingediende zienswijzen worden beoordeeld en waar nodig verwerkt. Vervolgens wordt het definitieve Omgevingsprogramma door het college vastgesteld. De gemeenteraad wordt daarna betrokken bij de vaststelling van het uitvoeringsprogramma en de eventueel benodigde middelen.

Bijlage 1 – Plangebied

Bijlage 2 - Conceptopzet van het Omgevingsprogramma Kust

De conceptopzet is momenteel als volgt:

- In Hoofdstuk 1 wordt de aanleiding voor en het doel van de herziening van het kustbeleid toegelicht. Ook wordt de beleidscontext en het doorlopen proces voor de totstandkoming van dit Omgevingsprogramma uiteengezet.
- Hoofdstuk 2 gaat in op de gebiedsbeschrijving: de reikwijdte, zonering, afbakening en grondeigendom. Ook wordt stilgestaan bij landelijke, regionale en lokale geldende (wettelijke) kaders en beleidstrajecten die aan de basis liggen van dit Omgevingsprogramma.
- Hoofdstuk 3 bevat een beknopte visie en ambitie voor het Noordwijkse kustgebied. Deze visie wordt gebaseerd op de Omgevingsvisie.
- In hoofdstuk 4 is – in lijn met de visie en ambitie in hoofdstuk 3 – het beleid opgenomen, met heldere kaders voor wat wel en niet is toegestaan, uitgewerkt per categorie en onderwerp.
- Hoofdstuk 5 bevat een Uitvoeringsprogramma, waarin de benodigde acties, budgetten, termijnen en verantwoordelijke partijen worden toegevoegd om het beleid daadwerkelijk te realiseren.
- Tot slot worden enkele bijlagen opgenomen, waaronder de participatielijst, kaarten ten aanzien van de grondeigenaren en -beheers in het kustgebied en een overzicht van de bebouwing op het strand en in de duinen.

Bijlage 3 – Aandachtspunten visie Omgevingsprogramma Kust

De visie in hoofdstuk 3 gaat onder andere in op:

Huidige situatie:

- Landschappelijke beschrijving kustgebied
- Historische ontwikkeling Noordwijk als badplaats
- Centrale rol van het kustgebied voor inwoners, bezoekers en ondernemers
- Aandachtspunten en opgaven:
 - o Zeespiegelstijging
 - o Het op peil houden van de basiskustlijn
 - o Robuust houden van duinen en voldoende brede stranden voor natuur en waterveiligheid, maar ook voor toerisme, recreatie, strandbeheer en hulpdiensten.
 - o Behoud en versterking van biodiversiteit en de dynamische en natuurlijke processen.
 - o Groei van toerisme en recreatie, de kansen voor de regionale economie en het voorzieningenniveau, maar ook de impact op leefbaarheid, bereikbaarheid, natuur en ruimtelijke kwaliteit.
 - o Eisen van bezoekers aan duurzaamheid, kwaliteit, gezondheid en beleving.
 - o Lokale toeristisch-recreatieve product en economisch profiel van Noordwijk, en de samenhang tussen strand, boulevard, dorpskernen en overige voorzieningen.

Gewenste ontwikkeling:

- Natuur, landschap en waterveiligheid als fundament: behoud en versterking van natuur, landschap en waterveiligheid als randvoorwaarde voor ontwikkeling

- Positionering van Noordwijk als onderscheidende kwaliteitsbadplaats en heilzame, duurzame en bewuste kustbestemming;
- De maatschappelijke waarde van strand, zee en duinen benadrukken en bijdragen aan bewustwording over een aantrekkelijk en duurzaam kustgebied;
- Ruimte voor recreatie, ondernemerschap, economische activiteiten, sport, evenementen, cultuur en educatie passend bij de lokale identiteit en het karakter van de gemeente Noordwijk;
- Een bruisend kustgebied met een toekomstbestendige ontwikkeling van de jaarronde kustbeleving,
- Het versterken van een samenhangend toeristisch en economisch profiel tussen strand, boulevard, dorpskernen en achterland;
- Inzet op een veilige, toegankelijke en gastvrije openbare ruimte;
- Goede samenwerking tussen overheden, ondernemers, maatschappelijke organisaties en beheerders.

Bijlage 4 – Concept beleidscategorieën Omgevingsprogramma Kust

Hoofdstuk 4 bevat momenteel de volgende beleidscategorieën en -onderwerpen:

- 4.1 Bebouwing en exploitatie
 - o Strandpaviljoens
 - o Duinpaviljoens
 - o Strandhuisjes
 - o Sportclubs en verenigingsgebouwen
 - o Watersportcentrum
 - o Maatschappelijke voorzieningen, o.a. veiligheidsposten
 - o Duurzame energie voorzieningen
 - o Wellness faciliteiten
 - o Sport- en speeltoestellen
- 4.2 Openbare orde en gebruik
 - o Honden
 - o Paarden
 - o Naaktrecreatie
 - o Sporten: watersporten, fietsen, vliegeren, zweefvliegen en paragliden
 - o Drones
 - o Gemotoriseerde vaar- en voertuigen
 - o Evenementen
 - o Sluitingstijden
 - o Detailhandel
 - o Open vuur
- 4.3 Natuur en omgeving
 - o Nationaal Park Hollandse Duinen
 - o Natuurstranden
 - o Natura 2000 gebieden
 - o Duinen op de Zeereep

- o Noordvoort
- o Wilde dieren
- o Jutten
- o Erfgoed
- o Educatie
- o Blauwe Vlag
- o Groene Strandwimpel
- o Quality Coast
- o Rookvrij
- 4.4. Inrichting en beheer
 - o Afvalvoorzieningen
 - o Strandreiniging
 - o Bereikbaarheid
 - o Inclusiviteit en toegankelijkheid
 - o Fietsparkeerplekken
 - o Watertappunten
 - o Openbaar sanitair
 - o Verlichting
 - o Geluid
 - o Informatievoorziening, bebording en reclame
- 4.5 Samenwerking, toezicht en handhaving
 - o Samenwerking betrokken overheden
 - o Veiligheid, toezicht en handhaving

Bijlage 5 – (wettelijke) kaders

Het Omgevingsprogramma Kust staat niet op zichzelf. Voor het kustgebied gelden verschillende wettelijke, beleidsmatige en bestuurlijke kaders op nationaal, provinciaal, regionaal en lokaal niveau. Deze kaders vormen gezamenlijk de basis voor de bescherming, het gebruik en de ontwikkeling van het gebied. Daarbij geldt dat sommige kaders juridisch bindend zijn, terwijl andere vooral richtinggevend zijn voor beleid en uitvoering.

Dit betekent dat de gemeente niet op alle onderdelen zelfstandig besluiten kan nemen, maar rekening moet houden met bestaande (hogere) wet- en regelgeving, beleidskaders en bestuurlijke afspraken. Bij het opstellen en uitvoeren van dit Omgevingsprogramma wordt daarom aangesloten bij deze bestaande wet- en regelgeving, beleidsstukken en samenwerkingsafspraken.

De juridische kaders betreffen:

Nationaal:

- **Omgevingswet**, inclusief:
 - o Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), waarin de kernkwaliteiten voor de kustzone zijn vastgelegd;
 - o Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), met de landelijke algemene regels voor milieubelastende activiteiten en activiteiten in de Rijkswateren (Noordzee);
 - o Het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), die de landelijke, minimale regels waaraan alle bouwwerken in Nederland moeten voldoen bevat;

- En het Omgevingsbesluit, waarin de procedures en handhaving rondom vergunningen zijn geregeld.
- De **Beleidslijn Kust**, het specifieke toetsingskader van Rijkswaterstaat voor de toelaatbaarheid en veiligheidseisen van bebouwing op het strand.
- Maar ook wetgeving als bijvoorbeeld de alcoholwet, de visserijwet en beleid rondom drone gebruik in openbaar gebied.

Regionaal:

- De **Omgevingsverordening Provincie Zuid-Holland**, met regels voor ruimtelijke ordening, recreatie en natuur (waaronder NNN en Natura 2000-gebieden) in het kustgebied.
- De **beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden Coepelduynen en Kennemerland-Zuid**, met afspraken over de instandhoudingsdoelstellingen van habitattypen.
- De **Waterschapsverordening van het Hoogheemraadschap van Rijnland**, met regels over waterveiligheid, waterkeringen en duinen.

Lokaal:

- Het **bestemmingsplan Zee, Strand en Duinen (2013) en de herziening (2019)**, met regels voor het strand en de duinen van Noordwijk. Het huidige omgevingsplan is nog gebaseerd op voormalige bestemmingsplannen en wordt integraal herzien (planning 2032). Tot die tijd blijft het kustbeleid juridisch gekoppeld aan dit bestemmingsplan.
- De **Algemene Plaatselijke Verordening (APV) Noordwijk**, met regels voor openbare orde en veiligheid, ook op het strand.
- De **Omgevingsvergunningen** en de benodigde **vergunningen voor wateractiviteiten** (vanwege de ligging in de waterkering/duinen). Bebouwing dient te allen tijde conform deze afspraken en wettelijke eisen te worden gerealiseerd en gebruikt.
- De **huur- en exploitatievergunningen**, met afspraken over de huur van het perceel en de voorwaarden waaronder geëxploiteerd mag worden.

Naast deze juridisch bindende kaders zijn er landelijke, provinciale, regionale en lokale beleidsprogramma's, visies en samenwerkingsafspraken die richtinggevend zijn voor de ontwikkeling van het kustgebied. Hoewel deze kaders niet juridisch bindend zijn, vormen zij wel belangrijke uitgangspunten en afwegingskaders voor beleid en uitvoering. Het Omgevingsprogramma Kust is afgestemd op deze beleidskaders en sluit waar mogelijk aan bij bredere ontwikkelingen en ambities op nationaal, provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau. Het gaat hierbij onder andere om:

Nationaal:

- Het **Kustpact**, de landelijke bestuurlijke afspraken over de balans tussen economische ontwikkeling en de bescherming van natuur en landschap.
- Het **Deltaprogramma**, (inclusief de Deltabeslissing Zand en het Deelprogramma Kust), die de basis vormt voor onze lange termijn waterveiligheid.
- Het **Nationaal Water Programma (NWP)**, waarin het rijksbeleid voor waterveiligheid en dynamisch kustbeheer is vastgelegd.
- Het **Meerjarig Programma Kustlijnzorg**, het uitvoeringsprogramma van Rijkswaterstaat voor zandsuppleties ter behoud van de kustlijn.

Regionaal:

- **Provinciale visies**, zoals:
 - De **Omgevingsvisie**, de strategische langetermijnvisie waarin de provincie de hoofdlijnen van haar ruimtelijk beleid heeft vastgelegd;
 - En het **Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZHPLG)**, het provinciale programma voor de aanpak van natuurherstel (stikstof/biodiversiteit) en waterbeheer in onder andere de beschermde duingebieden.
- De **Samenwerkingsagenda van Nationaal Park Hollandse Duinen (NPDH)**, waarin wordt toegewerkt naar een balans tussen het beschermen en versterken van unieke natuur aan de ene kant, en het beleefbaar maken van natuur en cultuurhistorie voor inwoners en bezoekers aan de andere kant.
- Waar relevant, het **kustbeleid van buurgemeenten** zoals Katwijk en Zandvoort.

Lokaal:

- Het Coalitieakkoord 2026-2030 'De regie terug!'
- De Omgevingsvisie 1.0 (2021), 1.2 (2025) en 2.0 (2026);
- Het Sportbeleid 2022–2025;
- De Mobiliteitsagenda 2025–2040;
- De Visie Verblijfsrecreatie (2025);
- De Gebiedsvisie Noordelijk deel (2025);
- De Strategische Evenementenvisie (2025);
- De Kuuroordvisie 2021 en evaluatie (2025);
- Het Uitvoeringsprogramma Heilzame Badplaats 2026–2029;
- De Retail- en Horecavisie 2025–2035.

Het Omgevingsprogramma wordt uitgevoerd binnen de op dat moment geldende wettelijke, beleidsmatige en bestuurlijke kaders. Bij wijzigingen in deze kaders wordt beoordeeld of actualisatie van het Omgevingsprogramma of de uitvoering daarvan noodzakelijk is.